

Štiavnické technické skvosty

- Redaktor:* Množstvo nádrží postavených v okolí Banskej Štiavnice prebehlo, ako sa vraví, svoju dobu. Tajch Rozgrund je jedným z unikátov, pri ktorom sa oplatí na chvíľu zastaviť.
- V. Koleda:* Bolo to najodvážnejšie dielo svojej doby s vysokým priehradným múrom viac ako 32 m, štíhlosťou hrádzí a strmými sklonmi návodného a vzdušného svahu. Až o vyše 100 rokov neskôr postavili priehradu podobných parametrov.
- Moderátor:* Ale, samozrejme, už s použitím inej technológie. Ďalším unikátom je systém, akým sa voda v jazerách dopĺňala.
- V. Koleda:* Preto, aby sa voda do týchto nádrží dostala, sa budovala sieť prívodných jarkov.
- Moderátor:* Viac ako 130 km takýchto kanálov vybudovali naši predkovia, aby vodu do tajchov dopravili, pretože väčšina z nich nie je postavená na živých tokoch.
- V. Koleda:* To znamená, že voda do nádrží bola privádzaná len pomocou takýchto umelo budovaných zberných jarkov.
- Moderátor:* No, a keď bola nádrž plná, dostal takzvaný tajchár od baníckeho závodu pokyn, aby vypustil vodu.
- V. Koleda:* Takýmto spôsobom sa voda z nádrže vypustila. Návodným jarkom bola vedená v tomto prípade pre potreby hofferštölnianskeho baníctva v oblasti obce Banky.
- Moderátor:* Voda poháňala drevené lopatkové koleso o priemere 12 m, pričom vznikala zaujímavá účinnosť.
- V. Koleda:* 2300 m³ vody z nádrže dokázalo vyčerpať 1300 kubíkov vody z bane, ale až z hĺbky 90 m.
- Moderátor:* Ďalším jazerom, ktoré málokto pozná, je Ottergrund. Najvyššie položené jazero v nadmorskej výške 801 m bolo v minulosti poprepájané s ostatnými tajchami.
- V. Koleda:* S Červenou studňou a Klingerom. A voda odtiaľto bola poháňaná pre potreby šachty Zigmund, Ondrej a Maximilián.
- Moderátor:* Dômyselný systém našich predkov vrcholí pri jazere Bakomi.
- V. Koleda:* Je súčasťou historicky najvýznamnejšej skupiny takzvaných piarskych vodných nádrží. Bol tu mimoriadne zaujímavý technicky vyriešený prevod vody z povodia Ipl'a, ktorá sem bola zo širokého okolia privádzaná, práve kvôli tomu, aby sa maximum tej vody, ktorá tu v okolí spadla, sa v týchto nádržiach pozbierala a dodala pre potrebu banských závodov, ktorých tu v oblasti bolo viacej ako 20.
- Moderátor:* Strojcom týchto premyslených vodných diel bol Matej Kornel Hell a pokračovateľom stavieb bol vynikajúci matematik Samuel Mikovíni. Svojím dôvtipom a genialitou technického prevedenia predstihli vtedajšiu svetovú úroveň vo vodnom staviteľstve.

Vypni TV, 14. 8. 2017, minútáž: 02:33 min.
(Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=C8G8v6NVGm8>)